

క॥ బలవంతుల నడుమనిటికి

బలహీనులు గొప్పబాధ ♦ బడుదురు సుమ్మా
నలుగ నె సన్నంపుఁ బెసర
పలుకులు నిరుగళ్ళమధ్యఁ ♦ బడివడిరామా

45

క॥ కాలముఁగని పోవలయును

వేళకు సమకూరుఁ ♦ బనులు విఫలతగాక
జాలముజేయుచుఁ బోయిన
సీలిచ్చిన రైలుబండి ♦ చిక్కదురామా

46

క॥ బాటను నొంటరి నడువకుఁ

బూటకపున్ మాటలాడఁ ♦ బోకుముసభలోక
బోటికిసర్దము నొసఁగకు
పోటీలకుముందు నడువఁ ♦ బూనకురామా.

47

క॥ ప్రాముఖ్యము ప్రతినరునకు

సామము ప్రతికార్యయత్న ♦ సఫలితమునకై
పామరులకు లోబడి తా
నేమము నెరవేర్పవలయు ♦ నేర్పుగరామా.

48

క॥ సరసులు విరసులు నొకరుగఁ

బుగుఘలు గనుపించుచుండు ♦ బుద్ధిని నొకటే
నయరంగ జున్నును వెన్నయుఁ
బెజవర్ణముగాక రుచుల ♦ వేఱగురామా.

49

క॥ తాపసులులేని వనమును
భూపాలుఁడులేని గొప్ప ♦ భూభాగంబు
దీపములేని గృహంబును
బ్రాహ్మ శశిలేని మిన్న ♦ రమ్యమె రామా. 50

క॥ మేలనగు నర్థము వ్యర్థము
మాలివ్యము గలిగినట్టి ♦ మనుజుని సంతా
జాలఁగ వెలిఁగెడు రత్నము
నేలను నున్నంతదడవు ♦ ననఁగను రామా. 51

క॥ పుడమిని మెత్తనివాడై
కడఁగినఁ బీనాసివృత్తిఁ ♦ గరుగండేహ
తడయక వెన్నయు మృదువై
కడువడి నలయగ్ని గాని ♦ కరుగదురామా. 52

క॥ ఈడును జోడగుఁ బెండిలి
వేడుకతో ముచ్చటాను ♦ బిరబిరఁజూడక
నాడల కృష్ణుఁడు రుక్మిణి
యాడిన బెండ్లెల్ల దలతు ♦ రందఱురామా. 53

క॥ భుజబలశౌర్యా కరస
ద్వజనీచయ మేటి ధాటి ♦ పాటవముననే
విజయము ఘటించి రాజులు
ద్విజులను సేవించినారు ♦ ద్విజులై రామా॥ 54

క॥ విధియే ప్రధానమనియును

గధలన్నియు కానుపించు ♦ ఖండింపంగా
పృథివిహరిశ్చంద్ర నృపతి
విధిచేఁగులకాంతఁ జంప ♦ నెఱవఁగురామా.

55

క॥ ఓటమిపాటేల? గవికి

వాటిల్లును గవితజేతఁ ♦ బరమపదంబుల్
ఊటఁగల నావికెందుకు
నీటికినై యాత దిగులు ♦ నెక్కొవిరామా.

56

క॥ విద్యయొసంగును విలసిత

సద్యశములు రాజభాగ్య ♦ సరసత్వబుల్
ఖద్యోతంబగు తేజము
సద్యోవిర్భూత మోక్ష ♦ సంపదరామా.

57

క॥ ప్రపగేహపు జనసంతతి

నిపుణత ఘనవంతులగుట ♦ నిక్కముధరలోక
విపులఁపు వర్షంబునిడెను
నెపమున ఘనమయ్యెమేఘ ♦ నికరమురామా.

58

క॥ ప్రారంభముఁజేసి పిదప

వారింపక పట్టుదలను ♦ పదలరు ప్రముఖుల్
బోరునఁ గడుధీరతచే
భారంగడుఁడైనవాఁడు ♦ పార్థుఁడురామా

59

క॥ తనకు మానినధర్మము
 దనరగఁ జేయంగరాదు ♦ తద్దయు వేడ్కఁ
 వినుభూషతిబలి మించిన
 ఘనదానముఁ జేసిచెడియె ♦ గదరాగామా. 60

క॥ సుమతింగని మంచి జనుఁడు
 విమలాకృతి సంచరింప ♦ వెరవేటికొకో
 యమలఁపు మిన్నేటిజలము
 తమకము సెడిపోక పాఱు ♦ దవ్వలరామా. 61

క॥ నరునకు ధైర్యము ద్రవ్యము
 వరునగఁ దడవున్న నీతి ♦ బాధలు తొలఁగు
 గురుభక్తియు శ్రమ శాంతము
 పురుషులకుం బరమునిచ్చు ♦ బొల్పుగరామా. 62

క॥ విద్యాధనముం గొనుమా
 హృద్యంబగు డెందములకు ♦ నింపలరంగా
 నద్యోగము సద్యోగము
 విద్యత్కీర్తులు ఘటించు ♦ వినురారామా. 63

క॥ ఆవుల నిట్టలఁ జంపుచుఁ
 బావురమని మింగు బులులు ♦ వనములనుండె
 గోవుల గోసెడిగూనులు
 దీవుల యందున్న మేలు ♦ తిరముగరామా. 64

క॥ సంకర వర్ణంబైననుఁ
 బొంకఁపు సద్విద్యయుండఁ బొరపుండదురా
 పంకమునకా జనియించిన
 పంకజములు గౌరవంబుఁ బడయవెరామా. 65

క॥ ఉదయమునలేచి పురుషుఁడు
 మునమునఁ దనభార్యనైనఁ బుష్పమునైనకా
 గుదురగు హయమును నైననుఁ
 గదియం జూడంగఁగల్గుఁ గలుములురామా. 66

క॥ అంగననమ్మఁగ బోకుము
 సంగరమున ముందు కాలుఁ సాపకుసుమ్మి
 మంగలిపొత్తున కగుగకు
 సంగడిలేకుండ దిగకుఁ జలములరామా. 67

క॥ అందము చందము పూజ్యత
 బొందుగ నొకఁడొందుఁ బూర్వఁ పుణ్యము కతనకా
 గ్రందుగ గులాబిపుష్పము
 సుందరమును గంధమందెఁ జూడర! రామా. 68

క॥ సిరిగలిగినంత వఱకుం
 బరులే పరమాప్త బంధుఁ వర్గము గాఢా
 అరయగ మధుమక్ష్మికములు
 పెరదేనెగలంతవఱకుఁ విడువవురామా. 69

క॥ శాంతము తన చెంతను నా
 సాంతముగలిగియున్న ♦ సరివచ్చుబనుల్
 సుంతయు గోపము జెందని
 వింతస్వాంతుడు యయాతి ♦ వినకారామా. 70

క॥ ప్రజలకు మోక్షాశ్రమమిడి
 ఋజుపథమున నేలినట్టి ♦ రుక్మాంగదుడే
 నిజమైన రాజులలో
 నిజబాంధవు లెందుకపుడు ♦ నిజముగరామా. 71

క॥ పతిభక్తి మెండుగాఁ గల
 సతులిల రక్షించుచుండు ♦ చక్కగబతులకొ
 గతివశమునఁ జనిపోయిన
 పతినిః సావిత్రిప్రోచె ♦ బ్రాధిగరామా. 72

క॥ సుగుణులయెడ గుణహీనులు
 పొగులుచుఁ బైపైకి దుమికి ♦ పొరిచత్తురుగా
 రిగిలెడు దీపంబు పయిం
 దగులుచు మృతినొందు మిడుత ♦ దండులురామా. 73

క॥ హరుడైన ధాతయైనను
 పురుషోత్తముడైనగాని ♦ పూర్ణానుమతికొ
 సరిరానియ్యంగ సకలము
 పరగకొ గురుడిచ్చినట్లు ♦ పరులకురామా. 74

క॥ పరమ సుఖీలావళిలో

శిరమును మోదించి పతిని • నేమించెడునా

తరుణీమణి దమయంతియు

సిరి ప్రాపది చంద్రమతియు • చెప్పగ రామా. 75

క॥ ప్రభువట్టి ప్రాశుడయినను

సభలో నియోగిలేక • జరుగదు; వద్దా?

విభవపు లక్ష్మీ గళమున

బ్రభగల మణిహార తరళ • మండమురామా. 76

క॥ చేయగ సత్సహవాసము

జాయగ నొగి వచ్చుచుండు • సంపదలిలలో

బాయనిమైతి గుచేలుండు

జేయగ శ్రీస్థస్థుడిచ్చె • సిరివడిరామా. 77

క॥ ఆచారము నడుగంటి దు

రాచారిము ప్రబలిసపుడు • సతిశీఘ్రముగా

హాచాటంబున్న ప్రచా

రాచార్యుల గూర్పవలయు • నభిరతిరామా. 78

క॥ ధనమును మానముఁ బ్రాణముఁ

దనదేశవిముక్తి కొఱకు • దానంబిడితా

ననుదినము బాటువడగన్

ఘనుడై విలసిల్లుగాంధి • కరణిరామా. 79

క॥ ఓర్పునకుండగు భూకమ
 తీర్పునకుండగినవాడు ♦ త్రిభువన విభుజే
 మార్పునకుఁ గాఁపురుషుడు
 నేర్పునకున్ మోక గాంధీ ♦ నిజమరరామా. 80

క॥ చీకటిఁ గాఁపెను వెలుతురు
 ప్రాకటముగ నబ్ధిదాటు ♦ పడవలు మఱియున్
 బాకాది ప్రభుఁగంటెను
 జేకొని ప్రజఁబోచువాడు ♦ శ్రేష్ఠుఁడురామా. 81

క॥ మాతాపిత సత్తుఁడైనవా
 నీతాపతి పేరుమఱచి ♦ చెడఁదిరుగునెహ
 భాతకుడగు ఘంటాసుర
 పాతకుడే ముక్తిఁజొది ♦ భాసితరామా. 82

క॥ వెలఁగలిగిన సలీలంబులు
 నలుపగుఁ గలహంస బిండ్లు ♦ నగమంతమణుల్
 వెలయాలి నద్గుణంబులు
 కలనైనం గాంచఁబోము ♦ గదరారామా. 83

క॥ ధనికులఁ గుఁనీకేసులొ
 గన్నుఁగొని విడిపించు చుండ్రు ♦ కతమెయ్యదియో
 అసలము పూరిండ్లనడుమఁ
 జెనువగు లోగిండ్లజూచి ♦ విడచునురామా. 84

క॥ చేజారకు మాటనకుము
 పూజారుల కొంపకడకుఁ ♦ బోకుర యెవుడుకా
 బాజారులఁ గఁ దిరుగకు
 రాజుల పొడిమాటనమ్మి ♦ రాకురరామా. 85

క॥ ఉపకారము పతిమనుజుఁడు
 విపులముగాఁ జేయవలయు ♦ వేగిరపడుచుకా
 ఉపకార మొకటి నల్పిన
 జపతపములు మార్చుగాని ♦ సాటియెరామా 86

క॥ లోకోపకారమునకై
 తాకుందక ప్రాణమియ్యఁ ♦ దగునీధరలోకా
 వాకొనఁదగు త్యాగంబునఁ
 దేకువతోనిడె దధీచి ♦ దేహమురామా. 87

క॥ ఫలితము గలదని యాత్రలు
 సలలితమగుఁ బత్తివీడి ♦ జరుపుదురు జనుల్
 గలవని పక్షంబులతో
 సలుపవె తీర్థములు పక్షి ♦ జాలమురామా. 88

క॥ తనతల్లి బానిసత్వము
 మనసిడి పోగొట్టువాఁడు ♦ మాతకు సుతుఁడౌ
 వినత కటువైన తేయుఁడు
 దనరఁగఁ దొలగించె మాతృ ♦ దాస్యమురామా. 89

క॥ పరకాంతలఁ దల్లులవలెఁ
 బరిధనమును మట్టివలెనుఁ ♦ బొట్టిచుచుదాఁ
 బరులకుఁ దనకునభేదము
 పరికింపఁగఁ బరముగద్యు ♦ పరగణరామా. 90

క॥ ఎంతయుఁ దగునే లలికుల
 కాంతలవిడనాడి వారకాంతలఁగూడక
 జెంతంగల చిత్రముజే
 జింతించక గవ్వగొనుట ♦ చెచ్చెరరామా. 91

క॥ ధనవంతుఁడు నతిశాంతపుఁ
 గొనమున భాసిల్ల నొప్పి ♦ గును నమ్ముడై
 కొనిసారము సురసాలము
 గనుపించడకువగ నెమ్మి ♦ గాంచఁగరామా. 92

క॥ ప్రాపంచక సౌఖ్యమ్ములు
 భూపాలుర కై నఁగాని ♦ బుచ్చుదములెకాక
 ప్రాపున నీపుడమిజనులు
 తాపనవరు లండఁగొనుట ♦ తిగురా రామా. 93

క॥ పల్లెత్తుమాట మీరరు
 కల్లుం ద్రావఁగఁబోరు ♦ కాసంతేనిన్
 బెల్లునఁ గోపముఁ బూనరు
 సల్లలితులు శూద్రులేని ♦ జగతికారామా. 94

క॥ బీదలసాదలఁ బోచెను
సాదరమగు నూత్నమార్గఁ ♦ సాధనములవే
పాదుగ నెలకొల్పవలయు
మేదుర గంభీరదీక్షఁ ♦ మేదినిరామా. 95

క॥ చీమలు దోమలు మొదలుగ
భూమింగల ప్రాణికోటి ♦ పొబ్బుగఁదానె
ధామమున వెలుగు దేవునిఁ
ప్రేముడిజ్ఞానమునఁ గనుట ♦ శ్రేయమురామా. 96

క॥ సహజంపు భక్తి కవచము
వహించిన యట్టిభక్తి ♦ పనునకుఁ గొడువా
అహరహముఁ దాడనంబుల
మహిలోఁ గమతంబు భీతి ♦ మసలు సేరామా. 97

క॥ కైకొందుకు యాచనచే
రూకలు మాస్యములు మఱియు ♦ రుచిరాంబరముల్
చేకొననేర్తురు స్వర్గము
లోకానసులోకలోక ♦ లోకనరామా. 98

క॥ పురుగులఁ గప్పలు, గప్పల
నురగంబులు, నురగములను ♦ నురుతరగరుడుల్
గరుడులఁ గూరకిరాతులు
ధరపై సమయించుటెల్లఁ ♦ దధ్యమురామా. 99

కం॥ తల్పముపైగన సాంపగు
 దల్పములేకున్న మేటి ♦ ధామమునున్న
 బల్పగు బున్నగుపయిం
 బొల్పగు బున్నగులేమి ♦ బోల్పే! రామా. 100

కం॥ నా రాయణునాదిగురుని
 సారెకు నామదిదలంచి ♦ సలలితభక్తి
 ధీరుడగు గురువయ్యని
 గూరిమిసలరంగరాజు ♦ గొల్తును రామా. 101

కం॥ భారద్వాజన గోత్రుడు
 వారకనతయాజ్ఞవల్క్య ♦ వంశోద్భవుడు
 ధారుణి రామయపుత్రుడు
 నోరూర భుజంగరావు ♦ నుడివెను రామా. 102

కం॥ రామా రామాయనునీ
 నామము పద్యాంతమందు ♦ నయముగ నెపుడు
 వేమఱు జనులుకతించిన
 క్షామము దురితంబు దొలగఁ ♦ క్షణముగొరామా

క లి వి లా ప ము.

BY

V. BHUJANGAROW.

సీ॥ పంజాబునకుఁ బోయి ♦ పరగియొడెదనన్నఁ

జరచి పంజాబెసం ♦ జాతొగొట్టు

బాంబాయిఁజేరి నే ♦ భోగ మొందజెనన్న

శంకతాలి మహాత్ము ♦ ధాకగలదు

పడసుటి దేశాన ♦ నసియింతుననుకొన్న

మాపిశాల్ చేతిలో ♦ మరణమాదు

దక్షిణ దేశాన ♦ దసరియొడెదనన్న

గుప్తయేయక్కడఁ ♦ గుదిరియొండె

నీరారి చిన్నది ♦ నెరిగియొడెదనన్న

గోపాలుడే బాబా ♦ గోలనేయు

గుంటూరుఁ జూడగాఁ ♦ గుదరై నదనుకొన్న

వేంకటప్పయ్య యే ♦ వెలిసియొండె

మగ్గమగ్గమఁ జేరి ♦ మరనచ్చుననుకొన్నఁ

దివిరి ప్రకాశుడే ♦ తిరుగుచుండె

గలకత్తఁ జేరితిఁ ♦ గలవు లేదనుకొంటి

దాసు నాకెక్కడ ♦ దాపించె

గీ॥ నెటులబోవుడు నామ నిం ♦ కేదితెడవు?

పెక్కునందల వత్సరాల్ ♦ బీరువోకఁ

నన్ని విధముల సౌఖ్యము ♦ లందినట్టి

కలిమహాగాజునను నచ్చెఁ ♦ బ్రళయమిపుడు.

మ॥ నలరాజుకొ విలపింపఁ జేసితిని ధూ * నాధుకొ హరిశ్చంద్రుఁగా
 నలబంపించితిఁ బంచపాండవుల న * న్యాయంబుగాఁ జెడ్డబా
 ధలఁబెట్టించితి, జీనరాజివణకొ * దర్పంబుజూపెట్టితి
 దలపంగకొ దుదకెట్టి దుర్గతికి సం * తాపించి, పోనుంటినో.

చ॥ పరమదయాకరుల్ విమల భాసురశీలరు నాత్మబంధువుల్
 సురుదిరధీర సారథర * శూరశిఖామణులెంతోధీనుతుల్
 పరగు పరోపకారులు ప్ర * భావ గుణోన్నతులీ కలాత్తిబం
 ధురతర హేందవుల్ గడకు * దుర్బటకార్యముఁ బూనుటొప్పునే ?

గీ॥ ఉపకృతుల్ జేసిసౌఖ్యము * లొనరఁగూర్చి
 వేగవిద్యాభి వృద్ధిఁగా * వించిప్రబల
 రిపుభయమునుఁబాపి సం * ప్రీతిఁబ్రోచు
 బ్రాజ్యరాజ్యంబు లోడయ్యె * బ్రజలకిపుడు.

Printed at the
Rajatha Printing Works,
Tenali.

13682